

Mandat for Norges kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv

Kontaktpunktet ivaretar norske forpliktelser iht. OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og ILOs erklæring om flernasjonale selskapers sosiale ansvar

BAKGRUNN

Alle OECD-land har forpliktet seg til å fremme OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper¹ (heretter "Retningslinjene") og til å opprette nasjonale kontaktpunkt som skal styrke Retningslinjenes gjennomslagskraft og bidra til like konkurransevilkår. Retningslinjene uttrykker ikke-rettslige anbefalinger om hvordan flernasjonale virksomheter forventes å utvise samfunnsansvar. Norske myndigheter forventer at norsk næringsliv kjenner og bruker Retningslinjene. Disse angir blant annet oppgavene til de nasjonale kontaktpunktene med overordnede prinsipper og prosedyrer for deres arbeid.

Våren 2017 vedtok ILO en oppdatert Erklæring om multinasjonale selskapers sosiale ansvar² (heretter "Erklæringen"). I henhold til vedtaket skal det opprettes en klagemekanisme for Erklæringen i landene som har sluttet seg til den.

På dette grunnlaget har UD og NFD, i samråd med FIN og ASD, fastsatt følgende mandat for Norges Kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv (heretter «Kontaktpunktet»):

OPPDRA

Kontaktpunktet er et upartisk, uavhengig offentlig organ som gir ikke juridisk bindende rådgivning i samsvar med OECDs retningslinjer.

Kontaktpunktet har tre hovedoppgaver:

- 1) bistå norske myndigheter i arbeidet med å fremme Retningslinjene.
- 2) behandle henvendelser som Kontaktpunktet mottar og bistå med råd og veiledning. Der henvendelsen utgjør en klage – basert på Retningslinjene eller på Erklæringen – håndteres denne i henhold til publisert prosedyre³.

¹ *OECD Guidelines for Multinational Enterprises*, <http://www.responsiblebusiness.no/retningslinjer/>

² https://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang-en/index.htm

³ https://nettsteder.regjeringen.no/ansvarlignaringsliv2/files/2015/10/FINAL_KPprosedyreregler_norsk_godkj1.pdf

- 3) bidra til at OECDs kontaktpunktordning fungerer best mulig, blant annet gjennom nært samarbeid med kontaktpunkt i andre land og OECD-sekretariatet, og gjennom norske myndigheters deltakelse i Investeringskomiteen og underliggende organer.

Kontaktpunktet skal være synlig, tilgjengelig, ansvarlig og legge vekt på åpenhet. Disse fire kjernekriteriene er nedfelt av OECD i Retningslinjene og skal fremme funksjonell likeverdighet mellom kontaktpunktene i de ulike landene.

SAMMENSETNING OG OPPNEVNELSE

Kontaktpunktet har fire medlemmer som oppnevnes på grunnlag av faglig kompetanse og erfaring. Kjønnbalanse skal etterstrebnes. Lederen oppnevnes for fire år, de øvrige tre medlemmene for tre år av gangen. Medlemmene kan gjenoppnevnes én gang.

Arbeidslivets parter og sivilsamfunnet, representert ved NHO, LO og Forum for Utvikling og Miljø (ForUM), vil bli invitert til å foreslå kandidater. Lederen for og medlemmene i kontaktpunktet pekes ut av UD og NFD i fellesskap, etter konsultasjoner med FIN og ASD. Oppnevningen foretas av UD.

Før vervet tiltres skal leder og medlemmer avgi en erklæring om taushetsplikt, habilitet og upartiskhet.

ARBEIDSOPPGAVERNE

- 1) Fremme av Retningslinjene

Norske myndigheter har hovedansvaret for å fremme Retningslinjene. Kontaktpunktet skal bistå i dette arbeidet, blant annet med selvstendige tiltak og aktiviteter for å informere om og fremme kunnskap om Retningslinjene.

Kontaktpunktet skal legge særlig vekt på å utvikle og opprettholde god kontakt med norsk næringsliv, spesielt virksomheter med aktivitet i markeder hvor det er risiko for at de kan bli involvert i uønsket adferd.

Kontaktpunktet skal også utvikle og opprettholde god kontakt med arbeidslivets parter, sivilt samfunn og andre interessenter som kan bidra til en bredest mulig kjennskap til og aktiv bruk av Retningslinjene. Ved behov, avklares prinsipielle spørsmål vedrørende retningslinjene gjennom norske myndigheters deltakelse i Investeringskomiteen og underliggende organer i OECD.

- 2) Behandling av klagesaker

Kontaktpunktet skal besvare henvendelser med råd og veiledning om Retningslinjene og deres anvendelse.

Henvendelser som utgjør klager, skal behandles i tråd med Retningslinjenes prosedyreregler.⁴ Klager basert på ILOs Erklæring behandles etter samme prosedyrer.

⁴ *Prosedyreveiledningen til Retningslinjene, Punkt C: Saksbehandling i klagesaker og kommentarer*

Dersom Kontaktpunktet finner at en klage gir grunnlag for videre behandling, skal Kontaktpunktet tilby partene dialog og mekling med sikte på å komme fram til en omforent løsning i saken. Dersom dette leder til enighet mellom partene, offentliggjør Kontaktpunktet en slutterklæring om resultatet. Ønsker en part ikke å delta i mekling, eller fører mekling ikke fram, offentliggjør Kontaktpunktet en slutterklæring om saken.

Det skal legges avgjørende vekt på å utvikle en tillitsbyggende relasjon til partene i klagesaker. Kontaktpunktet skal utvise nødvendig aktsomhet i behandling av forretningssensitiv informasjon.

Kontaktpunktet skal også tilstrebe å etterleve Prinsippene for ikke-rettslige klageinstanser og dialogmekanismer slik de er formulert i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (prinsipp 31).⁵

Kontaktpunktet fastsetter selv konkrete, utfyllende saksbehandlingsprosedyrer som skal være offentlige og lett tilgjengelige. Dersom klager berører kontaktpunkt i flere land, skal de involverte kontaktpunktene søke å bli enige om koordinering og om hvilket kontaktpunkt som primært skal håndtere saken.

3) Bidra til at OECDs kontaktpunktordning fungerer best mulig

Kontaktpunktet skal bidra til at selve kontaktpunktordningen fungerer best mulig ut fra prinsippet om funksjonell likeverdighet. Kontaktpunktet bør ha nær kontakt med andre lands kontaktpunkt og OECD i samarbeid for å fremme utbredelsen av Retningslinjene internasjonalt.

Kontaktpunktet møter i OECDs nettverk for kontaktpunktene og i eventuelle møter der Kontaktpunktet er invitert.

UD avgjør deltakelse i den norske delegasjonen til multilaterale møter i OECD. Påmelding til møter via den norske OECD-delegasjonen skal skje gjennom UD. Kontaktpunktet kan inviteres med som observatør i den norske delegasjonen til møter i Investeringskomiteen og underliggende arbeidsgrupper.

KONTAKTPUNKTETS VIRKSOMHET

1) Faglig uavhengighet

Kontaktpunktet opererer som et upartisk og uavhengig organ.

2) Økonomi og administrasjon

Kontaktpunktet rapporterer økonomisk og administrativt til Utenriksdepartementet. Utenriksdepartementet stiller til rådighet et sekretariat med to medarbeidere for Kontaktpunktet. Kontaktpunktet skal utarbeide årlig virksomhetsplan og budsjett. Utenriksdepartementet tildeler budsjettmidler basert på disse.

⁵ UN Guiding Principles for Business and Human Rights (UNGPR)

https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf

Utenriksdepartementet, og Kontaktpunktets sekretariat holder et halvårlig møte om administrative spørsmål og har løpende dialog om framdriften i arbeidet med å fremme Retningslinjene og om hvordan OECDs kontaktpunktordning kan styrkes. Kontaktpunktet skal ha eget arkiv avskjernet fra Utenriksdepartementet.

3) Rapportering og åpenhet

Kontaktpunktet skal:

- følge offentlighetsloven.
- ha egen hjemmeside
- rapportere om virksomheten årlig til offentligheten, til OECDs investeringskomité, til UD, NFD, FIN og til ASD

Revidert av Utenriksdepartementet 15.06.2018.